

Sygn. akt I C 784/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Płocku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Tetkowska

Protokolant: sekretarz sądowy Izabela Seklecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 maja 2014r. w P.

sprawy z powództwa B. K. i W. K. (1)

przeciwko (...) S.A w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. K. kwotę 40.000zł (czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 05 czerwca 2013r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda W. K. (1) kwotę 40.000zł (czterdzieści tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 05 czerwca 2013r. do dnia zapłaty;
3. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
4. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki B. K. kwotę 1.735zł (jeden tysiąc siedemset trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.599zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego;
5. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda W. K. (1) kwotę 1.735zł (jeden tysiąc siedemset trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.599zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego
6. zasądza od powódki B. K. na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 2.026zł (dwa tysiące dwadzieścia sześć złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
7. zasądza od powoda W. K. (1) na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 2.026zł (dwa tysiące dwadzieścia sześć złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
8. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 4.000 zł (cztery tysiące złotych) tytułem zwrotu opłaty sądowej;
9. koszty postępowania w pozostałym zakresie przejmuje na rachunek Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Płocku.

Sygn. akt IC 784/13

UZASADNIENIE

Powodowie W. K. (1), B. K., I. K. (1), L. K., W. K. (2) i I. K. (2) wnieśli pozew przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę kwot odpowiednio z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania, w związku ze śmiercią, w wyniku wypadku samochodowego, ich córki, siostry i wnuczki - J. R..

Postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2013r. Sąd wyłączył do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia żądania powodów: I. K. (1), L. K., W. K. (2) i I. K. (2) – k. 40.

W wyniku wyłączenia w/w roszczeń przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było żądanie powodów W. K. (1) i B. K. zasądzenia od pozwanego na ich rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia kwot po 60.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty i kwot po 30.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania i kosztów procesu , w tym kosztów procesu wg norm przepisanych .

Pozwany (...) S.A. w W. domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia na swoją rzecz kosztów procesu, według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany wskazał, iż brak jest podstaw do przypisania ubezpieczycielowi odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych pośrednio poszkodowanemu w wypadku komunikacyjnym, na podstawie przepisów ustawy z dnia 22.05.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Z ostrożności procesowej podniósł, że roszczenia powodów są nadmiernie wygórowane i odbiegają od kształtującej się praktyki orzeczniczej, w zakresie zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz najbliższych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 marca 2008r w miejscowości J. kierujący ciągnikiem siodłowym marki (...) z naczepą przekraczając dopuszczalną prędkość na danym odcinku drogi i niezachowując bezpiecznego odstępu od poprzedzającego go samochodu marki O. (...), kierowanego przez J. R., nie zdołał wyhamować przed zwalniającym, skręcającym w lewo samochodem w/w i omijając go z prawej strony doprowadził do uderzenia kierowanego przez siebie pojazdu w lewy bok samochodu marki O. powodując jego przemieszczenie na lewy pas ruchu i zderzenie z nadjeżdżającym z naprzeciwka samochodem ciężarowym marki M., skutkiem czego spowodował u J. R. obrażenia ciała , których następstwem był jej zgon na miejscu wypadku.

Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela i prawomocnym wyrokiem karnym został uznany winnym popełnienia czynu zabronionego w ruchu drogowym (bezsporne).

J. R. w chwili zdarzenia miała 31 lat. W 1997 r. wyszła za mąż i przez 8 lat mieszkała razem z mężem i dziećmi u powodów. Po wybudowaniu domu wyprowadziła się od rodziców. W chwili wypadku zamieszkiwała wraz ze swoim mężem i dziećmi, w odległości około 1,5 km od rodziców. Zmarła pracowała w hurtowni , zarabiała około 1400zł netto, w dni powszednie zaopatrywała rodziców w podstawowe artykuły żywnościowe: chleb i mleko, bywała u rodziców codziennie . Powodowie pomagali córce w opiece nad jej dziećmi Starsza wnuczka chodziła w chwili śmierci matki do szkoły.

Dowód: informacyjne przesłuchanie powódki rozprawa z 26.08.2013r 00:06:00, 00: 09:30, powoda 00;;37;53))

W chwili wypadku powodowie mieszkali wraz z synem, który wówczas nie pracował . Dwa lata po śmierci córki ożenił się . Obecnie powodowie mieszkają razem z synem, jego żoną i dzieckiem. Syn pracuje, ale nie partycypuje w opłatach za media, z uwagi na niskie dochody. Jego żona nie pracuje , zajmuje się dzieckiem .

Dowód: informacyjne przesłuchanie powódki rozprawa z 26.08.2013r: 00:11:50, 00;15;17

Powódka w chwili śmierci córki pracowała, zarabiała około 1250zł netto. Powód był na zasiłku przedemerytalnym. Obecnie powódka pracuje osiągając podobne dochody jak w chwili śmierci córki . Powód jest na emeryturze w wysokości około 2200zł netto.

Dowód: przesłuchanie powodów rozprawa z 26.08.2013r. 00:11:50, i rozprawa z dnia 9.04 2014r. 00;04;02

Śmierć córki była wydarzeniem nagłym i traumatycznym dla obojga rodziców.

Powódka B. K. została poddana działaniu bardzo silnego stresu psychologicznego. Po śmierci córki nie korzystała z pomocy lekarza psychiatry lub psychologa. Po śmierci córki miała bóle głowy, zaburzenia snu, była płacziwa, miała objawy depresji.

Od tragicznego zdarzenia powódka korzysta z pomocy lekarza rodzinnego i przyjmuje leki uspokajające. Przed wypadkiem nie leczyła się. Obecnie leczy się na nadciśnienie tętnicze. D Dowód: opinia biegłej k. 123

Powódka nie odizolowała się od bliskich jej osób. Korzystała ze wsparcia rodziny przede wszystkim męża i córki L..

Powódka zajmuje się wnukami, które stanowią dla niej źródło pozytywnych emocji. Angażuje się w pracy zawodowej i w wykonywanie swoich codziennych zajęć. U powódki nadal występują zaburzenia emocjonalne pod postacią depresyjnego przeżywania będącego następstwem niespodziewanej śmierci córki, ale bez trwałych zmian w jej funkcjonowaniu osobowościowo- społecznym.

Dowód: opinia sądowo – psychologiczna k. 124 – 125, poświadczona kopia dokumentacji medycznej powódki k.99-104, przesłuchanie powódki rozprawa z 26.08.2013r. 00;15;17, 00;20;08, zeznania świadka L. K. 00: 48: 04, zeznania świadka A. W. 00;59;00 i 01;01;45.

U powoda W. K. (1) stres związany z utratą ważnej dla niego osoby, jaką była córka, spowodował wystąpienie zaburzeń emocjonalnych pod postacią depresyjnego przeżywania oraz trudności w przeżywaniu radości. Powód nie korzystał z pomocy psychiatry, ani psychologa. Powód nadal odczuwa żal i smutek po stracie córki. Utrzymujące się nadal u powoda zaburzenia emocjonalne nie mają charakteru trwałych zmian w jego funkcjonowaniu osobowo-społecznym.

Dowód: opinia biegłej k. 128 -129, przesłuchanie powoda rozprawa z 26.08.2014r. 00;32;38, zeznania świadka L. K. 00: 48: 04, zeznania świadka A. W. 00;59;00 i 01;01;45.

Powodowie mają syna i córkę Córka L. nie mieszka z nimi, jest mężatką, ma dzieci / bezsporne/.

Pismem z dnia 24 października 2012r. powodowie wystąpili do (...) S.A. o przyznanie na ich rzecz na podstawie art. 446 § 3 odszkodowania po 60.000zł.

Pismem z dnia 8 listopada 2012r ubezpieczyciel, w odpowiedzi na zgłoszoną szkodę poinformował, że nie znajduje podstaw do przyznania odszkodowania.

Powodowie ponownie pismem z dnia 28 grudnia 2012r. wezwali pozwanego do dobrowolnej zapłaty na ich rzecz zadośćuczynienia w kwocie po 60.000zł i odszkodowania w kwocie 30.000zł.

Pismem z dnia 8 listopada 2012r ubezpieczyciel, w odpowiedzi na zgłoszoną szkodę poinformował, że nie znajduje podstaw do przyznania odszkodowania.

Dowód: wezwania i odpowiedź ubezpieczyciela akta szkody k.90

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił:

w oparciu o wskazane wyżej zeznania powodów k. 910d 00;05;49 do 00; (...) i k.156 od 00;03;18 do 00;05;037 i od 00;06;50 do 00; (...), zeznania świadków: L. K. k.93v od 00;42;51 do (...);06 oraz A. W. k. 93 od 00;54;45 do 01;04;03, opinie biegłej psycholog G. B. k. 122 -129, dokumentację medyczną powódki k.99-104 oraz dokumenty załączone do akt szkodowych k. 90. Stan sprawy nie był przez strony kwestionowany, a opinia biegłej sądowej nie budziła zastrzeżeń.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie częściowo.

Strona pozwana nie kwestionowała swojej odpowiedzialności cywilnej za skutki przedmiotowego wypadku, w którym tragiczną śmierć poniósł syn powodów R. M. i tę okoliczność sąd uznał, jako przyznaną (art. 230 kpc).

Podstawę prawną roszczenia powodów o zadośćuczynienie stanowi art. 448 kc w zw. z art. 24 kc.

Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 kc ma charakter otwarty. Oznacza to, że przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, a ochrona w nim przewidziana dotyczy wszystkich dóbr osobistych rozumianych jako wartości niematerialne, związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego. Warunkiem przyznania omawianej ochrony jest doniosłość dobra w odczuciu społecznym.

Generalnie stwierdzić należy, że rodzina rozumiana, jako związek najbliższych osób, podlega szczególnej ochronie prawnej, o czym świadczy chociażby treść art. 71 Konstytucji. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia w rodzinie i utrzymania więzi rodzinnych stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega wskazanej ochronie prawnej.

W przedmiotowej sprawie wypadek miał miejsce w dniu 27 marca 2008r. tj. przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 kc. Wprowadzenie w dniu 3 sierpnia 2008r. nowej regulacji prawnej, jaką stanowi art. 446 § 4 kc nie wyklucza, w ocenie sądu, możliwości przyznania zadośćuczynienia na podstawie przepisów art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc. W nowym porządku prawnym przepis art. 446 § 4 kc, który przewiduje wprost możliwość przyznania zadośćuczynienia za krzywdę wskutek śmierci osoby bliskiej, jedynie zawęży krąg osób uprawnionych do zadośćuczynienia. W literaturze i orzecznictwie przeważał natomiast pogląd, wynikający z potrzeby naprawienia krzywdy wyrządzonej członkom rodziny zmarłego na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008r. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010r, III CZP 76/10 uznał, że w oparciu o wskazaną podstawę prawną, najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 kc.

W tym miejscu trzeba podkreślić, że śmierć osoby najbliższej, w tym wypadku dziecka, powoduje naruszenie dobra osobistego osób związanych emocjonalnie ze zmarłym. Zerwanie więzi powodów z córką spowodowało nieodwracalne pozbawienie ich możliwości funkcjonowania w pełnej rodzinie i stałego, bezpośredniego kontaktu z osobą im bliską, niemożność uczestniczenia we wspólnym życiu, dzieleniu się troskami i radościami, borykaniu z codziennymi sprawami i świadczeniu wzajemnej pomocy. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń poczynionych w sprawie, rodzice pozostawali z córką w bliskich relacjach, łączył ich silny związek uczuciowy, wzajemna pomoc, pomoc w codziennych sytuacjach życiowych. Odejście córki spowodowało po ich stronie ból, poczucie ogromnej straty i krzywdy. Tym samym konsekwencją śmierci J. R. w wypadku komunikacyjnym było więc naruszenie dóbr osobistych powodów.

Szacując wysokość zadośćuczynienia dochodzonego przez powodów Sąd miał na względzie, że na rozmiar ich krzywdy ma wpływ nie tylko dramatyczne doznanie bezpośrednio związane ze śmiercią córki i wstrząs psychiczny wywołany tragicznym w skutkach zdarzeniem, ale również poczucie osamotnienia i pustki, cierpienie moralne. Powodowie bardzo przeżyli nagłe i niespodziewane zerwanie więzi z córką. Nadal przeżywają swój ból i trudno jest im się pogodzić z odejściem swojego dziecka

W świetle opinii biegłej psycholog śmierć dziecka jest najbardziej stresującym zdarzeniem w życiu każdego człowieka.

Powodowie nie korzystali z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej / bezsporne/.

Sąd orzekając w przedmiocie żądania musi wziąć pod uwagę kompensacyjny charakter zadośćuczynienia i rodzaj naruszonego dobra. W orzecznictwie sądowym i doktrynie za naruszenie dóbr osobistych wysokość świadczenia wynosi od kilku do kilkudziesięciu tysięcy zł. Z uwagi jednak na ciężar gatunkowy dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, w hierarchii wartości dobro to zasługuje na wzmózoną ochronę, w porównaniu z innymi dobrami.

Mając na względzie powyższe rozważania należy stwierdzić, że odpowiednimi kwotami zadośćuczynienia na rzecz powodów są kwoty po 40.000 zł.

Sąd oddalił żądanie w pozostałym zakresie, jako zdecydowanie wygórowane, albowiem nie uwzględnia realiów orzeczniczych, jak również stopy życiowej społeczeństwa, które pośrednio rzutuje na jego umiarkowany wymiar, bez względu na status społeczny i materialny poszkodowanego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011r, III CSK 279/10, Lex 898254).

W ocenie Sądu, dla wysokości przyznanego zadośćuczynienia, nie bez znaczenia jest, iż powodowie pozostają w dobrych stosunkach małżeńskich i są dla siebie wsparciem. Ich pocieszeniem jest również stały kontakt z pozostałymi dziećmi, z wnukami, którzy przysparzają im radości. Wzajemne relacje powodów z synem i jego rodziną, którzy z nimi zamieszkują, drugą córką oraz pozostawioną przez zmarłą rodziną, są bliskie i serdeczne, oparte na wzajemnej pomocy i trosce.

W ocenie Sądu, przyznane zadośćuczynienie, z uwagi na poziom także zamożności powodów powinno być dla nich odczuwalne. Dodatkowo należy także podkreślić, że z uwagi na wiek powodów 59 i 65 lat i średnią statystyczną długość życia, można założyć, że rodzice i ich scórka tworzyliby rodzinę jeszcze przez 25 – 20 lat, co również przemawia za miarkowaniem wysokości świadczenia.

Odnosząc się do kwestii związanej z odpowiedzialnością ubezpieczyciela za czyn niedozwolony sprawcy wypadku, którego pojazd korzystała z ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej stwierdzić należy, że ustawa z dnia 22.05.2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w art. 34 ust. 1 nakłada na ubezpieczyciela obowiązek naprawienia szkody, powstałej w wyniku wypadku komunikacyjnego. Właściwa interpretacja powołanego wyżej przepisu wymaga odwołania się do treści art. 822 § 1 kc, zgodnie z którym, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający lub ubezpieczony. Powstanie obowiązku zapłaty przez ubezpieczyciela odszkodowania jest więc konsekwencją powstania odpowiedzialności ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Tak więc, gdy ubezpieczony stanie się, zgodnie z przepisami prawa cywilnego, odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej, dochodzi do powstania odpowiedzialności ubezpieczyciela wobec tej osoby, z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Dlatego przepis art. 34 cytowanej wyżej cytowanej ustawy ubezpieczeniowej, nie stanowi bariery w dochodzeniu zadośćuczynienia i odszkodowania z OC sprawcy wypadku. Do odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, a zatem jego zakładu ubezpieczeń, za szkody na osobie lub śmierć poszkodowanego, stosuje się takie same ogólne zasady odszkodowawcze, przyjęte w przepisach kodeksu cywilnego (art. 444 kc – 449 kc w zw. z art. 361 – 363 kc). Z tych względów, jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia spowodowanego ruchem pojazdu mechanicznego nastąpi śmierć poszkodowanego, osobom pośrednio przez to poszkodowanym, przysługuje roszczenie odszkodowawcze. Regulacja ta stanowi wyjątek od zasady, że roszczenia odszkodowawcze, są przyznawane jedynie osobom bezpośrednio poszkodowanym.

W przedmiotowej sprawie powodowie, mimo ciążącego na nich obowiązku wynikającego z treści art. 6 kc, nie udowodnili zdaniem Sądu, że na skutek śmierci córki nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej- art. 446 §3 kc. Pamiętać należy, iż w chwili wypadku powodowie nie mieszkali z córką, która już w 1997r. założyła własną rodzinę. Powodowie w chwili wypadku mieszkali tylko z synem, nadal zresztą z nim mieszkają.

Sytuacja finansowa, co obydwójce powodowie zgodnie potwierdzali, po śmierci córki uległa poprawie. Powód przeszedł na emeryturę, 9 w chwili śmierci był na zasiłku przedemerytalnym), powódka nadal pracuje.

O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o art. 481§1 kpc w zw. z art. 817 §1 kc przyjmując, że odsetki należą się powodom po upływie 30 dni od wymagalności roszczenia. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie następuje po wezwaniu dłużnika do zapłaty – art.455 kc (podobnie wyrok SN z 8.08.2012r., sygn.akt ICSK 2/12). W tym przypadku

powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 60.000zł w dniu 28 października 2012r.(data wpływu wezwania do pozwanego - akta szkody). Pozwany pozostaje w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia od 29 listopada 2012r..

Powodowie żądali zasądzenia ustawowych odsetek od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Pozwany odebrał pozew w dniu 5 czerwca 2013r. k. 60.

Zgodnie z art. 321 § 1 kpc Sąd nie może wyrokować ponad żądanie strony i dlatego też zasądził odsetki od 5 czerwca 2013r..

O kosztach procesu sąd orzekł stosownie do art. 100 kpc i rozliczył je stosunkowo do wyniku rozstrzygnięcia. Powodowie dochodzili każdy po 90.000zł. Każdy z powodów wygrał w 44%.

Na koszty postępowania złożyły się : 620zł – wynagrodzenie biegłej k.131, oraz koszty zastępstwa procesowego.

Powodowie byli zwolnieni z opłaty sądowej i wydatków na koszt opinii odpowiednio powódka ponad kwotę 200zł, powód ponad kwotę 400zł – k. 41

Pełnomocnik powodów uiścił zaliczkę na poczet biegłego w kwocie 600zł k. 121. Pozwany , ma zwrócić zatem każdemu z powodów kwotę po 136 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z wynagrodzeniem biegłego (310zł x 44% na rzecz każdego z powodów)

Koszty zastępstwa procesowego wynoszą wraz z opłatą od pełnomocnictwa (z pełnomocnictwem substytucyjnym) na rzecz każdego z powodów wynoszą po 1.599 zł (44 % z kwoty 3634zł) Koszty zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego, od każdego z powodów 2.026 zł (56 % z kwoty 3617zł).

Na rzecz Skarbu Państwa pozwany obciążony jest opłatą od zasądzzonego łącznie roszczenia w kwocie 4.000zł (80.000 zł x 5 %).